

Poczytajmy lokalnie

**DODATEK DO PRZEWODNIKA PROGRAMU
MŁODZI W AKCJI**

Wydawca:

Centrum Edukacji Obywatelskiej
ul. Noakowskiego 10
00-666 Warszawa
tel. 22 875 85 40

Autorka: Katarzyna Sołtan-Młodożeńec

Redakcja merytoryczna i korekta: Zespół programu Młodzi w Akcji

Skład graficzny: Joanna Kamińska, Anna Mitura

Warszawa 2018

CC-BY Uznanie autorstwa 3.0

ISBN 978-83-65457-70-7

Publikacja elektroniczna

Program**Organizator****Partnerzy**

Fundacja Banku Zachodniego WBK

 Grupa Santander

Program Młodzi w Akcji jest realizowany przez Centrum Edukacji Obywatelskiej w partnerstwie z Fundacją Banku Zachodniego WBK oraz Polsko-Amerykańską Fundacją Wolności w ramach programu Szkoła Ucząca Się.

www.mlodziwakcji.ceo.org.pl

Partonat ścieżki "Poczytajmy lokalnie":

www.poczytajmy.ceo.org.pl

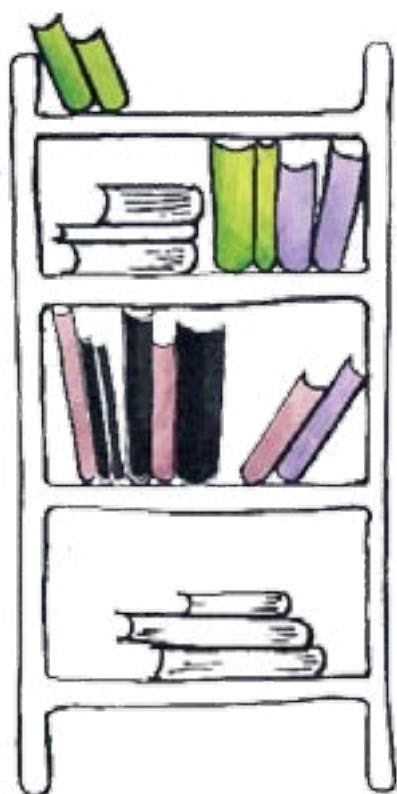
**Drodzy Nauczyciele i Drogie Nauczycielki,
Edukatorki i Edukatorzy, Uczniowie i Uczennice!**

Celem programu Młodzi w Akcji jest promowanie wiedzy na temat społeczności lokalnej oraz pokazanie sposobów, dzięki którym możecie aktywnie działać w swoim najbliższym otoczeniu. Takim działaniem może być między innymi lokalna akcja czytelnicza, której ideę pragniemy wam przybliżyć w niniejszej publikacji.

Wychodząc naprzeciw waszym potrzebom oraz bazując na kilkuletnim doświadczeniu programu PoczytajMy, przekazujemy przewodnik – jako źródło inspiracji i wiedzy na temat akcji czytelniczych. Jednocześnie życzymy powodzenia w realizacji projektów i mamy nadzieję, że będą one powodem dumy i radości wszystkich zaangażowanych w działania!

Anna Mitura i Tomasz Piątek

Koordynatorzy programu Młodzi w Akcji
Centrum Edukacji Obywatelskiej

Spis treści

2. Wstęp
3. Spis treści

KATARZYNA SOŁTAN-MŁODOŻENIEC

5. *Poczytajmy lokalnie, czyli akcja czytelnicza*
6. Czym jest akcja czytelnicza? Kryteria dobrej akcji czytelniczej.
7. Jak dobrze zorganizować lokalną akcję czytelniczą?
9. Inspiracje, czyli pomysły na akcje czytelnicze.
11. Promocja akcji. Jak nagłośnić wydarzenie?

13. *Podsumowanie*

Wysokie kompetencje czytelnicze wpływają na sukces uczniów w szkole, a w późniejszym życiu pozwalają pokonywać uczniom ograniczenia i trudności związane z mniej sprzyjającym środowiskiem społecznym. Dzieci, które dużo czytają, mają bogaty zasób słownictwa, z łatwością nazywają swoje uczucia i wchodzą w relacje z rówieśnikami, rzadziej sprawiają kłopoty wychowawcze, mając lepiej rozwiniętą wyobraźnię umożliwiającą obiektywne spojrzenie na zachowania własne i innych, w konsekwencji lepiej radzą sobie z obowiązkami szkolnymi, a także funkcjonowaniem w społeczności szkolnej.

Źródło: Preambuła podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r., Dz.U. 2017 poz. 356.

Poczytajmy lokalnie

czyli lokalna akcja czytelnicza

Akcja czytelnicza w waszej szkole i okolicy, do której was zachęcamy, daje wiele bezpośrednich korzyści lokalnej społeczności i młodym organizatorom i organizatorkom. Jak ją przeprowadzić z sukcesem? Przeczytajcie poniżej!

Docendo discimus – Ucząc innych, sami się uczymy. Młodzi ludzie, czytając dla innych i wymyślając twórcze sposoby na przekonanie rówieśników i sąsiadów, że warto sięgać po książki, sami bardzo rozwijają się jako czytelnicy. Zatem... **do akcji!**

Czym jest akcja czytelnicza?

Akcja jest wydarzeniem organizowanym przez zespół młodych ludzi pod kierunkiem nauczyciela lub nauczycielki, odbywającym się w ustalonym wcześniej terminie w przestrzeni szkoły lub w okolicy, np. w centralnym punkcie miejscowości, domu kultury, urzędzie. Akcja ma na celu promocję czytelnictwa i może być skierowana zarówno do uczniów i uczennic danej szkoły, jak i szerzej – do lokalnej społeczności.

➔ Kryteria dobrej akcji czytelniczej

Akcja czytelnicza to duże przedsięwzięcie, dlatego warto jak najbardziej szczegółowo zaplanować poszczególne jego elementy. Dla powodzenia akcji ważne jest:

- właściwe zaplanowanie swojej pracy i pracy zespołu,
- wyznaczenie konkretnego i jak najbardziej odpowiedniego czasu i miejsca wydarzenia,
- określenie potrzeb odbiorców i odbiorczyń Waszych działań (np. innych uczniów i uczennic ze szkoły) i uwzględnienie ich przy planowaniu akcji,
- jak najszersze włączenie do akcji lokalnej społeczności, by jej udział był aktywny i twórczy, a przez to angażujący i skuteczny.

Liczy się pomysł na konkretne działanie, który wynika z zainteresowań osób uczących się oraz chęci zrobienia czegoś dla swojego najbliższego otoczenia – z pożytkiem dla innych, ale i z myślą o własnej frajdzie i satysfakcji.

Lokalna akcja czytelnicza wpisuje się w wymagania ogólne nowej podstawy programowej dla szkoły podstawowej – zarówno dotyczące ważnej roli czytania w rozwoju młodych ludzi, jak i realizacji projektów na rzecz społeczności lokalnej.

Skala i charakter akcji mogą być różne – od wydarzenia wewnątrzszkolnego, np. polecania sobie ulubionych lektur czy zachęcania do korzystania z zasobów biblioteki, po wyjście poza szkołę i akcję w wybranym punkcie waszej miejscowości z udziałem mieszkańców i mieszanek oraz władz lokalnych (np. wspólne czytanie dzieł polskiej klasyki literackiej). Akcja może być całkowicie osobną propozycją kulturalną w kalendarzu lokalnych wydarzeń albo odbywać się jako część większej imprezy, np. dorocznego święta waszej miejscowości.

Jak dobrze zorganizować lokalną akcję czytelnictwa?

Planując akcję czytelnictwa należy zacząć od opracowania harmonogramu. Na spotkaniu grupy projektowej ustalcie krok po kroku, co należy zrobić i w jakiej kolejności.

O czym należy pamiętać:

1. Podczas przygotowań warto się zastanowić, do kogo dokładnie kierowane są działania, w ten sposób określicie **grupę docelową**. Czy to mają być wasi rówieśnicy i rówieśniczki ze szkoły? Rodzice uczniów i uczennic z najmłodszych klas? Nauczyciele i nauczycielki? Sąsiedzi mieszkający niedaleko szkoły? A może wszystkie osoby z waszej miejscowości?
2. **Wybierzcie temat**. Postarajcie się przygotować taką akcję, w której sami i same chcecie wziąć udział. Ważne, by z wybranym tematem waszej akcji utożsamiały się wszystkie osoby tworzące grupę projektową. Niech temat będzie ciekawy także dla was; w tym celu rozważcie propozycje wszystkich osób z zespołu. Ostateczną decyzję, jaką akcję zrealizujecie, możecie podjąć poprzez dyskusję lub jawne albo tajne głosowanie.
3. Następnie stwórzcie dokładny **plan akcji czytelnictwa** i oszacujcie, ile czasu potrzeba na każde z pojedynczych działań prowadzących do finału.
4. Określcie, jakie zasoby będą potrzebne do realizacji poszczególnych zadań i całej akcji. Ustalcie, jak członkowie i członkinie zespołu podzielą się poszczególnymi zadaniami i rolami. Tak jak w przypadku spotkań czytelnictwa, zadbajcie o jak najbardziej **konkretny opis poszczególnych zadań oraz przypisanie ich odpowiednim osobom**, zgodnie z ich kompetencjami i zainteresowaniami.

Zastanówcie się także nad następującymi kwestiami:

- Jak ma wyglądać sam dzień akcji? Co wam jest potrzebne? Gdzie przeprowadzicie akcję? Kogo należy o niej powiadomić? Jak przygotujecie to miejsce?
- Kto się zajmie promocją akcji? Kto zaprosi gości?
- Kto zgromadzi materiały? Kto będzie fotografował, a kto filmował?
- Kto napisze scenariusz wydarzenia – co krok po kroku ma się w tym dniu wydarzyć? Kto poprowadzi akcję?

Podzielcie się zadaniami. Podczas przygotowań do akcji warto się regularnie spotykać, by monitorować stan realizacji zadań i wspierać się nawzajem. Spróbujcie określić stały dzień, godzinę i miejsce spotkań.

Inspiracje, czyli pomysły na akcje czytelnicze

Pomysłów na lokalne działania promujące czytelnictwo oczywiście może być wiele, ogranicza was tylko wyobraźnia i możliwości. Można zacząć od naprawdę małych, ale twórczych działań, które zostaną zauważone i wywołają w odbiorcach i odbiorczyniach zaniepokojenie, pozytywne skojarzenia i przekonanie, że czytanie książek jest czymś atrakcyjnym również dla młodych ludzi. Jeśli jednak macie już jakieś doświadczenia projektowe, zachęcamy do podjęcia się większego wyzwania i skierowania swojej akcji do szerszej publiczności.

INSPIRACJE:

Maraton czytelniczy – w wybranym dniu czytanie przez szkolny radiowęzeł fragmentów wciągającej powieści. Uczniowie i uczennice mogą czytać na zmianę, co pozwoli zaangażować większą liczbę osób.

Happening – artystyczne wydarzenie z książkami w roli głównej, według opracowanego scenariusza. Można je zorganizować w szkole lub w przestrzeni publicznej, np. na rynku, głównym placu, w parku, na boisku, na dworcu czy w innych uczęszczanych miejscach waszej miejscowości.

Scenki literackie – przygotowanie i odgrywanie scenek z lektur w bibliotece lub na korytarzu, a także rejestracja i publikacja krótkich filmów w internecie. Mogą to być np. współczesne wersje klasyki (jako inspirację polecamy scenki Sienkiewiczowskie: <https://nocbibliotek.org/scenki-sienkiewiczowskie>)

Podchody (czy ich nowa wersja „questing”) – gra terenowa po miejscowości z zadaniami literackimi po drodze, np. szlakiem ulubionego bohatera czy autorki albo odnajdywanie ukrytych książek dzięki podpowiedziom literackim. Jak zorganizować grę miejską, możecie przeczytać w publikacji CEO – **Rozegraj okolicę!**, Centrum Edukacji Obywatelskiej, pod red. Anny Kiszki, Warszawa 2015:

<https://mlodyobywatel.ceo.org.pl/rozegraj-okolice>

WIĘCEJ POMYSŁÓW:

- grywalizacja w bibliotece,
- projektowanie biblioteki marzeń w waszej miejscowości,
- odkrywanie śladów lokalnej przeszłości w książkach,
- nagrywanie audiobooków,
- czytający autobus,
- warsztaty tworzenia autorskich książek,
- flashmoby o książkach,
- sesja i galeria zdjęć sleeveface (www.sleeveface.com),
- spotkania z autorami związanymi z lokalną społecznością,
- warsztat z projektowania nowych okładek ulubionych książek, ilustracji, tworzenie projektów ekslibrisów i zakładek,

POLECAMY:

➔ Relacje z akcji czytelniczych prowadzonych w ramach programu PoczytajMy:

<https://poczytajmy.ceo.org.pl/relacje-z-dzialan>

➔ Półka z pomysłami na stronie akcji **Noc Bibliotek** – znajdziecie tu ponad 100 propozycji działań promujących czytanie dla dzieci, młodzieży i dorosłych:

<https://nocbibliotek.org/polka-z-pomyslami>

Promocja akcji. Jak nagłośnić wydarzenie?

Pamiętajcie, by swoje wydarzenie dokumentować – tekstowo, fotograficznie, filmowo. Dzięki temu wasza akcja będzie żyła dłużej, a grono jej odbiorców i odbiorczyń znacznie się powiększy. Warto opisywać, rejestrować i umieszczać relacje w internecie również przez cały okres przygotowań, aby tworzyć atmosferę wyczekiwania na finał.

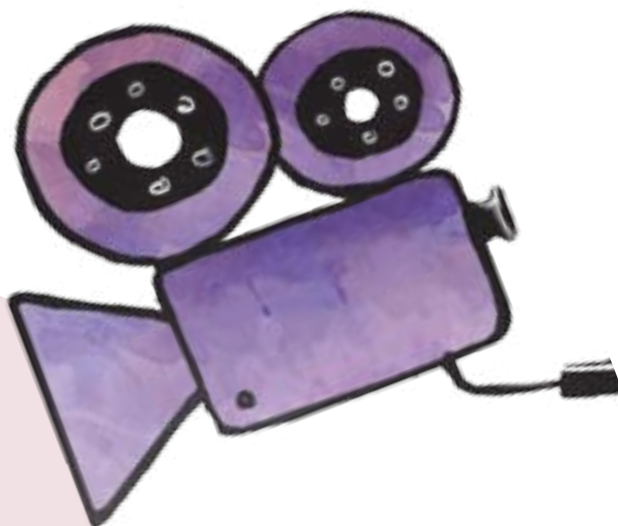
Co można i warto zrobić, by o akcji dowiedziało się jak najwięcej osób? Jak zachęcić społeczność szkolną i lokalną do licznego i aktywnego włączenia się w nią?

Zastanówcie się nad wybraną grupą docelową. Kto powinien wiedzieć o akcji i jak może z niej skorzystać? Czy będzie to cała społeczność szkolna? A może maluchy – najmłodszy mieszkańcy i mieszkanki waszej miejscowości oraz ich opiekunowie.

Ważne, by do tej grupy dopasować formę i język materiałów.

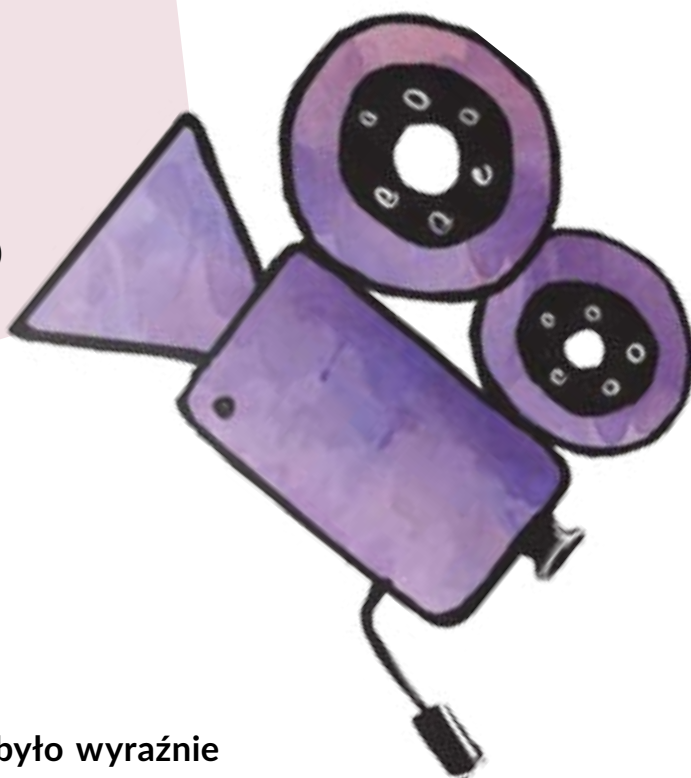
Najpopularniejsze formy promocji to:

- plakaty (rozwiązane w szkole i w ważnych punktach waszej miejscowości)
- ulotki (np. w formie zakładek do książek, rozdawane na korytarzach szkolnych, ulicach, w urzędach czy w sklepach)
- strona internetowa
- fanpage i wydarzenie w portalach społecznościowych
- informacje w lokalnych i szkolnych mediach.

Materiały promocyjne powinny zawierać:

- nazwę akcji
- nośne, pomysłowe hasło zachęcające do udziału
- logo akcji lub obraz, zdjęcie, które ją identyfikuje
- logo instytucji, które prowadzą program Młodzi w Akcji (Centrum Edukacji Obywatelskiej, Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności i Fundacji Banku Zachodniego WBK)
- dokładną datę, godzinę i miejsce wydarzenia
- kontakt (adres strony, e-mail, telefon) do organizatorów, czyli do Was.

WAŻNE!

Warto, by we wszelkich materiałach było wyraźnie zaznaczone, jakie korzyści odniosą uczestnicy i uczestniczki waszego wydarzenia. Czego się dowiedzą? Z czego będą mogli skorzystać?

Każdy komunikat promocyjny powinien kończyć się zaproszeniem do aktywności, np.: **„Przyjdźcie”, „Dołączcie”** – oczywiście z uwzględnieniem kontekstu i odbiorcy, do jakiego się zwracamy.

Podsumowanie

Planując działania w ramach ścieżki Poczytajmy lokalnie, pamiętajcie o **założeniach projektu edukacyjnego**, które podzieliliśmy na 6 kroków:

1. Analiza sytuacji i wybór wyzwania.
2. Zbieranie informacji – diagnoza lokalna.
3. Pomysły na rozwiązania i plan działań.
4. Poszukiwanie sojuszników.
5. Realizacja działań i prezentacja efektów pracy.
6. Rozmowa i podzielenie się refleksją na temat działań w projekcie.

Szczegółowy opis poszczególnych kroków opisany został na stronie 6 przewodnika programu Młodzi w Akcji.

Jaką wiedzę, umiejętności i kompetencje wyniesiecie z niego wy jako organizatorzy? Pamiętajcie o następujących kryteriach:

- Projekt jest dziełem uczniów i uczennic.
- Projekt ma jasno określone cele.
- Projekt ma rozpisany harmonogram i podział zadań.
- Projekt wychodzi poza szkołę, znajduje sojuszników i sojuszniczki.
- Projekt jest prezentowany publicznie.
- Projekt jest dokumentowany.
- Projekt jest promowany lokalnie.
- Projekt kończy się ewaluacją i podsumowaniem.

Szczegółowo o kryteriach przeczytacie na stronie 7 przewodnika Młodzi w Akcji.

PARTNERZY PROGRAMU MŁODZI W AKCJI:

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

PAFW rozpoczęła swoją działalność w 2000 roku z podwójną misją: wspierania procesu konsolidacji polskich przemian zapoczątkowanych w 1989 roku, a także dzielenia się polskim doświadczeniem z transformacji z innymi krajami postkomunistycznymi. Swoją misję Fundacja realizuje poprzez programy w trzech głównych obszarach: edukacji, rozwoju społeczności lokalnych oraz dzielenia się polskim doświadczeniem w zakresie transformacji. Od początku przedsięwzięcia te były skierowane przede wszystkim do mieszkańców wsi i małych miast. Od 2000 roku Fundacja przeznaczyła na swoją działalność programową ponad 185 mln USD, a jej fundusz wieczysty przekroczył 255 mln USD. W tym czasie, w ramach programów PAFW: sfinansowano ponad 28 tysięcy stypendiów, 13 tysięcy projektów lokalnych z udziałem setek tysięcy osób, zorganizowano szkolenia dla 70 tysięcy nauczycieli, a także dla 27 tysięcy liderów i pracowników organizacji pozarządowych. Z oferty programowej Fundacji bezpośrednio skorzystało 14 tysięcy szkół, a 27 tysięcy liderów i pracowników organizacji pozarządowych oraz 9 tysięcy bibliotekarzy zostało objętych szkoleniami służącymi podnoszeniu ich kwalifikacji i kompetencji. W wizytach studyjnych do Polski uczestniczyło blisko 8,7 tysiąca osób z Ukrainy, Białorusi, Rosji, Gruzji, Mołdawii oraz innych krajów. Od 2000 roku wspólnie z Centrum Edukacji Obywatelskiej realizuje program „Szkoła Ucząca Się”, w ramach którego prowadzone są kompleksowe działania na rzecz poprawy jakości pracy szkół, w szczególności z terenów wiejskich i małych miast. Celem jest doskonalenie pracy nauczycieli i wspieranie szkół w rozwoju.

Więcej informacji: www.pafw.pl.

FUNDACJA BANKU ZACHODNIEGO WBK

Powstała w 1997 roku jako Fundacja „Pomoc Ludziom” przy Banku Zachodnim S.A. Po połączeniu Banku Zachodniego z Wielkopolskim Bankiem Kredytowym Fundacja zaistniała pod nową nazwą – Fundacja Banku Zachodniego WBK. Przez szereg lat głównymi odbiorcami pomocy były dzieci z ubogich rodzin. Do nich skierowany był największy program grantowy Fundacji: Bank Dziecięcych Uśmiechów. Powstał on w wyniku referendum przeprowadzonego wśród pracowników Banku Zachodniego WBK 2004 r. Program BDU został stworzony z myślą o instytucjach i organizacjach społecznych pracujących z dziećmi z rodzin dysfunkcyjnych lub ubogich. W 2010 roku wraz z nową misją Fundacji powstał drugi program grantowy Fundacji: Bank Ambitnej Młodzieży. Program ma na celu uświadomienie młodym ludziom, że od wykształcenia, inicjatywy, aktywności i działalności społecznej zależy nie tylko ich własna przyszłość, ale także przyszłość lokalnego środowiska, narodu i państwa polskiego. Od dwóch lat program ten wyznacza główny nurt działań Fundacji w myśl hasła: „Kierunek młodzież”. Od 2010 roku Fundacja koordynuje wolontariat pracowniczy w Banku Zachodnim WBK. Towarzyszymy pracownikom w organizowaniu lokalnych akcji np. Dzień Dziecka dla dzieci z domów dziecka i szpitali, koncerty charytatywne, dni integracji osób niepełnosprawnych. W 2004 roku Fundacja Banku Zachodniego uzyskała status organizacji pożytku publicznego. Dzięki temu nasze działania wspierają co roku podatnicy, przekazując nam 1% swojego podatku. W 2014 roku uruchomiony został program grantowy „Tu mieszkam, tu zmieniam” skierowanego do społeczności lokalnych, które widzą potrzeby zmian w swojej okolicy. W 2017 roku uruchomiliśmy kolejny program grantowy „Bank Młodych Mistrzów Sportu”, aby promować aktywność sportową i zdrowy styl życia wśród dzieci i młodzieży. Głównym fundatorem Fundacji jest Bank Zachodni WBK.

Fundacja Banku Zachodniego WBK

 Grupa Santander

Istnieje wiele możliwości na wykorzystanie książki, jako narzędzia do dyskusji na tematy ważne i aktualne. Punktem zaczepienia rozmów mogą być zarówno wartości, zainteresowania i pasje, rozmowa na temat lokalnej tożsamości, jak i zagadnienia związane z wydarzeniami, miejscami czy osobami, które oddziałują na nasze codzienne życie. Mamy nadzieję, że wskazówki zawarte w niniejszej publikacji, pozwolą wam na zorganizowanie ciekawych i inspirujących wydarzeń w waszej społeczności. Życzymy powodzenia na drodze tej projektowej przygody!

Anna Mitura i Tomasz Piątek

Koordynatorzy programu Młodzi w Akcji
Centrum Edukacji Obywatelskiej

ORGANIZATOR: CENTRUM EDUKACJI OBYWATELSKIEJ

CEO to niezależna instytucja edukacyjna, działająca od 1994 roku. Upowszechniamy wiedzę, umiejętności i postawy kluczowe dla społeczeństwa obywatelskiego. Wprowadzamy do szkół programy, które nauczycielkom i nauczycielom pozwalają lepiej i skuteczniej uczyć, a młodym ludziom pomagają zrozumieć świat, rozwijają krytyczne myślenie, wiarę we własne możliwości, zachęcają do angażowania się w życie publiczne i działania na rzecz innych. Obecnie realizujemy blisko 30 programów adresowanych do szkół, kadry pedagogicznej oraz uczniów i uczennic.

Więcej informacji: www.ceo.org.pl

PATRONAT: POCZYTAJMY

Program PoczytajMY jest realizowany przez Centrum Edukacji Obywatelskiej w partnerstwie z Polsko-Amerykańską Fundacją Wolności w ramach programu Szkoła Ucząca Się.

Więcej informacji: www.poczytajmy.ceo.org.pl

